16.11.2023

Maa- ja metsätalousvaliokunta

U67/2023 vp

Lausunto valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua näkemyksensä valtioneuvoston U-kirjelmästä komission jätteistä annetun direktiivin (ns. jätepuitedirektiivin) muuttamista koskevaan ehdotukseen.

Suomalainen elintarviketeollisuus on laajasti sitoutunut kunnianhimoisiin ruokahävikin ja elintarvikejätteen vähentämistavoitteisiin sekä aktiivisesti työskennellyt tavoitteiden edistämiseksi. ETL pitää direktiivimuutoksen elintarvikealaa koskevia tavoitteita lähtökohtaisesti kannatettavina ja mielestämme valtioneuvoston U-kirjelmässä tunnistetaan hyvin suomalaisen ruoka-alan toimijoiden pitkäjänteinen työ elintarvikejätteen ja ruokahävikin vähentämiseksi.

Valtioneuvoston kannassa on mielestämme erinomaisesti tunnistettu tarve riittävän kansallisen liikkumavaran varmistamiseen. ETL pitää erittäin tärkeänä, että elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden vertailuvuotena voidaan käyttää jo aikaisempaa vertailuvuotta kuin 2020, jotta varmistetaan jäsenmaiden tasapuolinen kohtelu ja se, että edelläkävijyys ei käänny taakaksi. Kannassa kiinnitetään mielestämme myös hyvin huomiota myös siihen, miten jäsenmaiden väliseen elintarvikejätteiden raportoinnin vertailtavuuteen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. ETL pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa Suomi korostaa yhtenäisten mittaus- ja raportointikäytäntöjen merkitystä.

Elintarvikejätteen vähentäminen koskee koko ruokaketjua

Elintarviketeollisuus pyrkii hyödyntämään raaka-aineensa ja muut tuotantopanoksensa mahdollisimman tarkasti, sillä resurssitehokkuus on myös liiketoiminnan näkökulmasta järkevää. Elintarvikkeiden valmistuksessa syntyy jonkin verran väistämättä sivuvirtoja, jotka ovat tyypillisesti sellaisia raaka-aineen osia, jotka eivät joko sovellu elintarvikekäyttöön tai niitä ei ole totuttu syömään Suomessa.

Jaamme valtioneuvoston näkemyksen siitä, että elintarvikejätteen syntymisen syyt ja siihen liittyvät vähentämiskeinot ovat ruokaketjun eri vaiheissa erilaisia. Tästä syystä ETL pitää perusteltuna pohtia elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden asettamista erikseen jalostukselle ja teollisuudelle, elintarvikkeiden vähittäiskaupalle ja muulle jakelulle, ravintoloille ja ruokapalveluille sekä kotitalouksille, vaikka Suomessa elintarvikejätteen ja ruokahävikin vähentämistä on perinteisesti pyritty edistämään koko ketjun yhteistyönä.

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Vastoin kuin valtioneuvoston kannassa on esitetty, niin ETL pitää erittäin tärkeänä, että sitovat vähentämistavoitteet asetetaan koskemaan myös kotitalouksia. Kotitalouksien osuus elintarvikejätteen määrästä on ylivoimaisesti suurin. Näkemyksemme mukaan ilman kotitalouksien ja kuntien sitouttamista Suomen on haastavaa saavuttaa EU:n asettamaa yhdyskuntajätteen kierrätysastetta koskevaa tavoitetta tai elintarvikejätteen määrän vähentämiseen liittyviä ympäristötavoitteita.

Valtioneuvoston kannassa kotitalouksien jättämistä sitovien tavoitteiden ulkopuolelle perustellaan muun muassa siirtymällä kasvipainotteisempaan ruokavalioon. ETL haluaa huomauttaa, että siirtymä kasvipainotteisimpiin ruokavalioihin lisää syömäkelvottoman elintarvikejätteen, kuten kuorien määrää yhtä lailla myös elintarvikkeita jalostavassa teollisuudessa.

Lopuksi ETL haluaa kiinnittää huomiota ja korostaa, että jätepuitedirektiivin päivityksen yhteydessä tulee huomioida muu parhaillaan valmistelussa oleva EU-sääntely ja varmistaa, että tavoitteet eivät ole keskenään ristiriidassa. Lisäksi toivomme, että direktiivin jatkovalmistelussa Suomi kiinnittää erityistä huomiota myös käytettävään terminologiaan. Lainsäädännöstä tulee yksiselitteisesti käydä ilmi, että vähentämistavoitteet koskevat elintarvikejätettä kokonaisuutena.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja

Lisätiedot:
Satumaija Levón
vastuullisuuden ja kestävän kehityksen johtaja
satumaija.levon@etl.fi
040 752 8537